

Mitt möte med en norrlandstrast

Christian Lagström

Den 1 maj 2013 vandrade jag längst med grusvägen upp mot det gamla torpet på norra Färingsö. Det var en sådan där dag som man sedan bär med sig under kalla vinternätter, och som med en enda tanke gör att man leende glömmer bort att vinden viner kall där utanför fönstret och luften är fylld av snö. Ett av mina roligaste fågelmöten skulle inträffa just idag.

Vacker och klarblå himmel, sol som värmer från första gryningsljuset och buskar och träd som står i skir grönska som om all energi frigörs på en och samma gång. Sen har vi fåglarna. I övergången mellan april och maj ute på Mälärörna når ljuden och sången från våra bevingade vänner sin topp. Det är här som allt blir komplett och sommaren kan sägas vara officiellt invigd. Som ett olympiskt spel där alla nationer äntligen är samlade, och jag som åskådare kan njuta av atleternas insatser i alla grenar. Nu är mitt sportintresse näst intill noll, men deltagarna ute i markerna gör att jag tar in varje gren som skådare för att se vilka som nu äntligen är här och sen lyssna till deras prestationer. Det är de där små tecknen som man hela tiden sökt under våren, som nu på något sätt är fullständiga och då bildar en helhet. Spelen kan börja.

Paret av brun kärnhök visar upp sin kärlek för varandra i en utdragen parningsdans på hög höjd över Gäddviken, den mindre hackspetten ropar från gläntan nere vid fruktträdgården och från alla träd och dungar hörs sång för att locka en partner, hävda revir eller kanske (om man är lite romantiskt lagd) just av glädje nu när sommaren äntligen hittat fram till vår mälardal. I sjöns yta speglas naturens friska färger och från bladvassen hörs sävsparvarna. Snart kommer också sävsångare och rörsångare. I några nyponbuskar ute på den stora ängen sitter en buskskvätta och sjunger, och i en slånbärsbuske har skatparet slagit sig ned och språkar, nästan viskar, försiktigt till varandra. Det är lugnt och stilla, livet är lätt att leva under morgnar som dessa.

Jag viker av upp mot fruktträdgården och lämnar grusvägen bakom mig. Markens örter når mig redan till knäna på sina ställen, och daggen från natten gör att valet av stövlar visat sig vara väl genomtänkt. En svartvit flugsnappare knycker med stjärten under sin sång, och när jag närmar mig byter den träd och försvinner in i en erövrad holk som sitter upphängd i ett äppelträd. Häckningen är väl kanske snart igång, och sedan nalkas bråda tider med allt som hör barnuppfostran till. Så enkelt och lättjefullt det kan verka för en betraktare, men vilket blodigt allvar det är för den fågel som är mitt i det.

Koltrasten sjunger och i luften över mig passerar årets första hussvalor. Dom ska snart påbörja bygget av sina bon, och de dagar då regnet faller bildas pölar där det perfekta bomaterialet hämtats vid hundratals korta besök mellan vägg och gräsmatta. Nu kom fiskgjusen in över viken och drar en sväng på jakt efter en sömndrucken braxen vid ytan. En snabb gir i luften och ett utfall som inte avslutades med en träff. Såg den något och tvekade eller var braxen mer alert än vad gjusen förväntat sig. Han är på besök från Eldgarnsö där han har sitt bo på den norra udden. Hoppas han har bättre lycka med fisket nästa gång.

Min tub står uppställd på högsta höjden, och det är dit jag är på väg. Ett tidigare år hade jag rastande storlom ute på fjärden bort mot Bro, och jag håller alltid ett vakande öga ut mot vidderna med öronen inställda på att ett ensligt rop kan höras. När jag söker av vattnet nedanför ser jag både skäggdopping, sothöna och gräsand. Även paret av knölsvan syns, men uppdelat då honan

Foto: Fredrik Lemmarsson.

Ringtrast hane.

har bestyr vid boet och hanen som har god styrfart mot den osynliga gränsen mellan sitt och det andra reviret som ligger längre bort. En av de andra grannfåglarna verkar ha passerat revirgränsen och ska inom kort bli bortmotad av vår hane.

Jag lägger märke till att det är en del trastar nere i fruktträdgården och ute på gräsmattan. Snett bakom mig smyger en taltrast in på tomten, och när jag vänder mig om reser den sitt huvud och står blickstill. Det handlar om en sekund eller två, sen vänder den snabbt och flyger på låg höjd in i det mer täta buskaget. Den är otroligt vacker med sina stora droppfläckar på bröstet när man får se den helt nära, men födosöker gör den helst ensam och försvinner snabbt när den blir sedd. I övrigt är det ett gäng björktrastar som rört sig ut på gräsmattan, och längre ned också en koltrasthane.

I ögonvrån ser jag hur en trast kommer inflygande från sydöst, relativt lågt över vassarna. Den kommer in över fältet och närmar sig äppelträden, men håller en väldigt rak och målinriktad kurs. Koltrast hinner jag tänka och för sedan upp handkikaren till ögonen. Jag får direkt in den i synfältet och tänker fortfarande lugnt att vi har

att göra med en koltrast, men det är något som känns annorlunda. Fågeln känns tung, och i ljuset från morgonsolen känns den mer blek. Jag får upp den jämsides där jag står, på ett avstånd av kanske tjugo meter. Den passerar då framför en mörk barrskogsridå vilket ger mig ännu bättre möjlighet att se detaljerna. Jag drar efter andan, trasten har en tydlig vit ring på bröstet som utmärker fågeln ännu mer. Det är en ringtrast. Helt tyst följer jag fågeln och ser den passera genom handkikaren. Den följer skogskanten och försvinner lika snabbt som den dök upp. Riktningen den höll var mot nordväst och den verkade veta precis vart den skulle under sin flytt mot nordligare breddgrader och kanske häckning i någon ensligt belägen fjällbäckravín mer än hundra mil bort. Det var min första ringtrast som jag får jag se i marker som jag besökt och uppehållit mig i så många gånger. En lycka som är svår att beskriva, men som jag önskar att många får privilegiet att uppleva någon gång under sina turer i hemmamarkerna.

Plötsligt är jag tillbaka igen i den mörka och kalla vintern, men nu varm av minnen från denna första vackra dag i början av maj.